

Lékařská psychologie a etika – Všeobecné lékařství (EP0103390)

Zimní semestr: 3 hodiny přednáška + 1 hodina praktický seminář/týden; zápočet

Letní semestr: 1 hodina praktický seminář/týden; zápočet + závěrečná ústní zkouška

Praktické semináře jsou v obou semestrech rozvrženy do dvouhodinového bloku jednou za dva týdny

Podmínky pro splnění předmětu

Zápočet za zimní semestr: povinná docházka na praktické semináře (1 absence povolena) + esej.

Zápočet za letní semestr: povinná docházka na praktické semináře (1 absence povolena) + esej **nebo** účast na studentské vědecké aktivitě/dotazníkovém šetření.

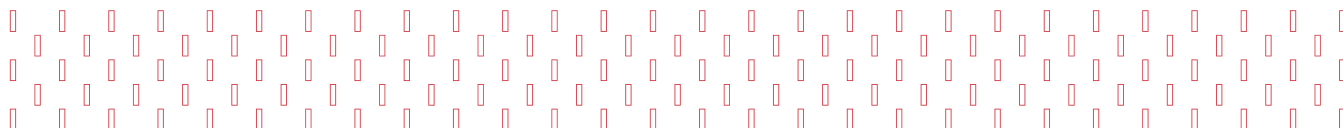
Závěrečnou ústní zkoušku může student konat až po získání obou zápočtů.

Anotace

Psychologické aspekty medicíny. Komunikační dovednosti. Krizová intervence. Sdělování diagnózy závažného onemocnění. Chronický a seniorní pacient v lékařské péči. Rodinné problémy, rodinná terapie. Neverbální komunikace. Psychoterapie, podpůrná psychoterapie. Etické aspekty medicíny. Problémy a konflikty v komunikaci lékař - pacient.

Sylabus témat

1. Komplexní pohled na pacienta: biopsychosociální model onemocnění. Psychoterapie a medicína, integrace psychoterapie do medicíny. Psychoterapeutický přístup, cílené využívání komunikačních dovedností ve vztahu lékař - pacient v klinické praxi.
2. Vztah lékaře a pacienta: příspěvek M. Balinta v porozumění problémům ve vztahu lékař - pacient.
3. Základní komunikační dovednosti: poslech, empatie, porozumění, interpretace, zájem a podpora, poradenství. Implementace komunikačních dovedností.
4. Neverbální komunikace mezi lékařem a pacientem. Verbální, neverbální a paraverbální složky komunikace. Popis a klasifikace neverbálního chování. Aplikace studia neverbálního chování v interakci lékař-pacient.
5. Anamnéza zaměřená na psychické problémy pacienta: příklady forem konkrétní anamnestické otázky (např. otevřená úvodní otázka, otázky „ano - ne“, otázky týkající se názoru pacienta atd.)
6. Rozhovor lékaře s pacientem. Anamnéza versus rozhovor s pacientem (dialog), vymezení rámce rozhovoru, speciálně orientovaného rozhovoru (např. krizová intervence, sdělování diagnózy závažného onemocnění, přístup k depresivním pacientům atd.)
7. Podpůrná psychoterapie: úvod, definice, základní charakteristiky podpůrné psychoterapie.
8. Podpůrná psychoterapie jako nezávislá metoda léčby: např. v problémových životních situacích, v krizi životních hodnot atd.

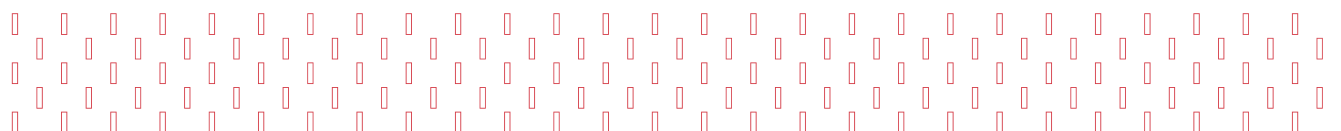

-
9. Psychologické aspekty farmakoterapie. Psychologické faktory na straně lékaře a na straně pacienta, psychoterapie a psycho - farmakoterapie. Placebo efekt.
 10. Problémové situace v komunikaci mezi lékařem a pacientem: faktory na straně lékaře, pacienta a jeho rodiny.
 11. Celoživotní přístup k vývoji člověka. Od novorozence, dlouhodobé efekty rané zkušenosti, deprivace matky, hospitalizace dětí. Dospívání, vývojové úkoly, vývoj identity, sexuální role. Stárnutí, vývojové úkoly, adaptace na ztráty související s věkem, abnormální stárnutí.
 12. Osobnost. Definice, vývoj osobnosti, introverze /extraverze, poruchy osobnosti. Inteligence. Definice, IQ, mentální retardace.
 13. Bolest. Psychogenní bolest, teorie kontroly - endorfiny, metody hodnocení, léčba chronické bolesti.
 14. Spánek. Fáze spánku, funkce spánku, snění, poruchy spánku, spánková hygiena.
 15. Sociální psychologie. Relevance sociálních principů pro medicínu, chování ve skupinách. Programy duševního zdraví.
 16. Psychoterapie. Definice psychoterapie (např. dynamická, behaviorální, kognitivní).
 17. Rodinné problémy. Rodičovství, násilí a sexuální zneužívání, rodinná terapie.
 18. Sexuální funkce a dysfunkce. Psychologické vlivy, kulturní vlivy, terapeutické intervence. Transgender problematika.
 19. Závislosti. Alkoholismus a drogová závislost, sociokulturní a psychologické faktory, programy léčby a prevence.
 20. Normální versus abnormální chování. Klasifikace abnormálního chování (úzkost, somatoformní porucha, disociativní porucha, deprese, obsedantně - kompulzivní dezorientace, psychóza, demence).

Shrnutí a výsledky učení

Předmět Lékařská psychologie a etika je zařazen do programu třetího ročníku všeobecného lékařství. Vedle řádné docházky na praktická cvičení vypracuje každý student na závěr zimního semestru vědeckou esej z oblasti lékařské psychologie a/nebo etiky. Konkrétní téma eseje je na volbě studenta. Na závěr letního semestru má každý student na výběr vypracování druhé vědecké eseje nebo účast na studentské vědecké aktivitě/dotazníkovém šetření. Splnění těchto podmínek je nutné pro získání zápočtu za příslušný semestr.

Přednášky a praktická cvičení (semináře) jsou zpracováním témat podle sylabu. Praktické semináře jsou založeny na konkrétních problémech z klinické medicíny, např. informování, psychologické navádění, poradenství, komunikace s hendikepovanými atd. Při nácviku využíváme hraní rolí, video zpětnou vazbu a dynamiku malých skupin. Studenti se dělí o své zkušenosti z klinického výcviku a z literatury zabývající se psychologickými a etickými tématy.

Cílem tohoto výukového programu je podpora humanizace medicíny, senzibilizace studentů na psychologické a etické aspekty klinické medicíny a nácvik komunikace v konkrétních situacích lékařské praxe.

Doporučená literatura

Ayers, S., de Visser, R.: Psychologie v medicíně. Praha, Grada, 2015

Beran J., Tumpachová, N.: Základy lékařské psychologie pro studenty lékařství. Praha, Karolinum, 2003

Ptáček, R., Bartůňek, P. a kolektiv: Etika a komunikace v medicíně. Praha, Grada, 2011

Trachta, J.: Tichý dech. Praha, Paseka, 2013

Vácha, M., Königová, R., Mauer, M.: Základy moderní lékařské etiky. Praha, Portál 2012

